

Sterke broer

Klooster DAMIAAN in Bilsen-Merem

U weet het wel, Limburg is de moeite waard om te gaan bezoeken. Onder meer via het uitgebreide knooppuntennetwerk gaat u van de ene bezienswaardigheid naar de andere. Maar dit landsgedeelte heeft niet enkel toeristische troeven; ook op het gebied van sociale huisvesting gooit zij de laatste jaren hoge ogen. Wanneer u Rondon

Wonen van de laatste jaren bekijkt dan kunt u vaststellen dat niet zelden een meerwaardeproject uit Limburg wordt toegelicht. Denken we maar aan de Mariaschool in Dilsen, de cilinders van het Lutselusplein, in Diepenbeek, de koopwoningen in Smeermaas en Stevoort, de projecten van Delta, Hoeve De Licht in Dilsen, het omstreden project in de Maaseikse Bleumerstraat,... Aan deze rij mogen we ook gerust het verbouwde klooster Damiaan in Bilsen-Merem toevoegen; 15 renovatie-appartementen en 4 nieuwe woningen als een soort parel aan de kroon van Limburgs Tehuis.

In de deelgemeente van Bilsen, nl. Merem, richtten de Paters der Heilige Harten in 1946-48 een nieuw klooster op. Een monument in de kleine deelgemeente was geboren. De plannen waren getekend voor een symmetrisch gebouw met 2 vleugels, maar door omstandigheden werd er maar 1 vleugel gebouwd. Die 2de vleugel was nochtans getekend op het bouwplan. Zo'n 25 jaar geleden werd het klooster volledig vernieuwd. Het gebouw en vooral het niet echt goed onderhouden park, trok midden de jaren '90 de aandacht van de directeur van Limburgs Tehuis. Toen hij zijn interesse

liet blijken aan de nog weinige bewoners, begon het dossier 'klooster Damiaan' vorm te krijgen. De eigenaars waren bereid om afstand te doen van het klooster omwille van de nieuwe sociale bestemming. Een belangrijke eis echter van deze eigenaars was dat het grote glasmaatje met Pater Damiaan en de melaatsen én zijn beeld boven de inkomdeur bewaard bleven. Dat was voor Limburgs Tehuis geen probleem, integendeel. Het park er rond werd niet helemaal door de SHM aangekocht, omwille van de onbebouwbareheid ervan. Er werd overeengekomen dat de gemeente het

park ging aanleggen en onderhouden. In 1999 was de koop geklonken en kon Limburgs Tehuis starten met wat in 2002 een belangrijk reconversieproject zou worden.

Op advies van diverse overheden werd beslist om het gebouw te renoveren, waarbij die 2de vleugel nu eindelijk zou bijgebouwd worden. Dat was belangrijk, enerzijds om het gebouw zijn 'evenwicht' te geven waar het eigenlijk sinds het begin op gewacht heeft en anderzijds om 5 extra appartementen te kunnen voorzien. Het architectenbureau Hansen Et Hardy diende niet overtuigd te worden van de kwaliteiten van het gebouw. Met veel respect voor de bestaande detaillering en volumes voorzag zij een nieuwe rechtevleugel. Ondanks het respect voor het bestaande gebouw, werd deze vleugel ontworpen op maat van de hedendaagse sociale huisvesting. 5 volledig nieuwe appartementen werden er ondergebracht, samen met een aparte toegang. Het was immers niet mogelijk om alle appartementen via de centrale plechtstatige inkomhal te bereiken. Vandaar dat er ook nog een trapzaal aan de kop van de bestaande vleugel werd voorzien. De centrale ingang kreeg wél de functie van belangrijkste inkom en blikvanger voor de voorbijgangers. De oorspronkelijke stalen toegangsdeur werd opnieuw gebruikt. Deze inkom werd ook binnenin bijna volledig bewaard. De noodzakelijke ingrepen (zoals veiligheid van de trap, toegangen naar de appartementen,...) werden zo onzichtbaar mogelijk gerealiseerd. Het eerder vermelde glasraam is in zijn glorie behouden en vormt een belangrijk sfeerelement in deze inkomhal.

Verder merken we duidelijk dat de ontwerper met zorg nieuwe appartementen heeft geïntegreerd in het bestaand gebouw. Zo is bijvoorbeeld de half verzonken kelderderdieping vrijgemaakt via een verlaagd terras en een talud, waardoor in deze bouwlaag ook enkele appartementen konden gecreëerd worden. Wat in dit ontwerp vooral opvalt bij de vele bezoekers is de authentieke uitstra-

ling in combinatie met de nieuwe elementen en volumes (eerder beperkt). Zo heeft de ontwerper niet gekozen om de nieuwe elementen in de kijker te plaatsen maar wel om deze bescheiden aan het gebouw toe te voegen. De terrassen, die momenteel geen luxe meer zouden mogen zijn, zijn dan ook nederige volumes geworden. De keuze voor de lichtgroene kleur van het buitenschrijnwerk getuigt van een groot respect voor het geheel.

Een sociaal huisvestingsproject kan maar een meerwaarde betekenen als op zijn minst de plannen logisch in elkaar zitten. Dit is – binnen het gegeven van een reconversie met strikte contouren – hier zeker het geval. Er werd een veelheid aan verschillende woningtypes voorzien, zodat een mix van gezinstypes realiteit is. Er is in de planindeling rekening gehouden met een doelpubliek van in hoofdzaak (maar niet uitsluitend) ouderen.

Het project omvat :

- 2 appartementen van 49 m² met 1 slaapkamer voor 1 persoon;
- 12 appartementen van gemiddeld 85 m² met 2 slaapkamers voor 3 personen;
- 1 appartement van 104 m² met 3 slaapkamers voor 4 personen;
- 4 huizen van 84 m² met 2 slaapkamers voor 3 personen;
- een gemeenschappelijke openbare tuin/park.

Het zijn echter niet enkel de woningen en het gebouw die in het oog springen, ook de omgevingsaanleg van het parkje is de moeite waard. Dat straalt de rust uit die je associeert met een voormalig klooster. En aan de rand van dat parkje staan nog eens 4 nieuwe sociale huizen. Ze vormen een duidelijk onderdeel van het geheel en zeker van de omgeving. De architectuur van deze 4 rijwoningen is modern hedendaags, wat een rijke aanvulling is op het historische van het hoofdgebouw. Door de veeleer fellere kleuren zijn zij een fris element in het geheel. Zowel de vormgeving als het kleurgebruik van deze 4 woningen is gedurfd, maar – wat mij betreft – zeker geslaagd.

Het geheel past perfect!

Het klooster Damiaan werd massaal bezocht op de Vlaamse Renovatiedag 2004 (23 mei). De gidsen van die dag konden de toevloed amper aan. Limburgs Tehuis heeft er een blikvanger van formaat bij. Onder meer met dit project timmert de sociale huisvestingssector verder aan de weg voor een beter imago.

KLOOSTER te BILZEN-MEREM:

Plaats: Pater Damiaanstraat, Dilsen-Stokkem
 Bouwheer: Limburgs Tehuis te Hasselt
 Ontwerper: Architectenbureau Hansen & Hardy te Hoeselt
 Aannemer: Bouwbedrijf Moeskops
 Realisatie: 2001-2002
 Bouwprijs: 1.595.245 EUR
 Woningtypes: 1/1 (49 m²), 2/3 (van 82 m² tot 88 m²),
 3/4 (104 m²).

KURT HERREGODTS
 ARCHITECT

